

TOPORUL DE BRONZ DE LA BERBEȘTI (VÎLCEA)

ANA VIOLETTA GHELMEZ

Descoperit în luna aprilie 1973, în partea de S.V. a satului Berbești, comuna Mateești, în mod întâmplător, cu prilejul executării lucrărilor agricole de primăvară, toporul de bronz pe care-l prezentăm în acest material face parte din colecția Muzeului județean Vîlcea.⁴⁾

Toporul are lungimea de 17,5 cm, lungimea tubului de înmănușare de 4,6 cm, diametrul tubului de înmănușare de 2,8 cm, lățimea tăișului de 5,8 cm, greutatea de 765,9 gr. Secțiunea corpului este ovală, iar tăișul arcuit. Suprafața este acoperită cu o patină verzuie, tăișul ne prezentând urme de întrebuințare. Piesa prezentată aici a fost confecționată prin turnare într-un tipar bivalv. Pe fața anterioară și posterioară a corpului, pe toată lungimea lui se observă „cusătura” rezultată din turnare, care nu a mai fost polizată după realizarea toporului. Partea posterioară a tubului de înmănușare este imperfectă, în zona inferioară prezentând o prelungire. În partea superioară tubul prezintă o creastă, dar nu pe toate lungimea. (fig. 1/a, b, c).

Toporul de la Berbești face parte din categoria topoarelor cu gaură de înmănușare transversală (Schafthlochaxte). Din punct de vedere tipologic el poate fi încadrat în tipul B, stabilit de A. Mozsolicz²⁾. El are analogii cu topoarele de la Pătulele (jud. Mehedinți)³⁾ și Podari (jud. Dolj)⁴⁾, încadrate în seria topoarelor de tip Pătulele.⁵⁾

Dar toporul de la Berbești este asemănător prin forma tubului de înmănușare și secțiunea ovală a corpului și cu toporul de la Halînga (jud. Mehedinți)⁶⁾, încadrat în seria topoarelor de tip Izvoarele⁷⁾. Toporul în discuție ar putea fi încadrat în seria topoarelor de tip Izvoarele sau în a celor de tip Pătulele. El datează din perioada mijlocie a epocii bronzului. Pe baza zonei în care a fost descoperit și a datării sale, toporul de la Berbești poate fi considerat ca fiind produsul mediului culturii Verbicioara⁸⁾, fără a putea preciza deocamdată faza căreia îi aparține.

Tipul de topor cu gaură de înmănușare transversală în care se încadrează și toporul de la Berbești, este răspândit în Oltenia, Muntenia, sudul Dunării și Transilvania, dar exemplare de acest tip se cunosc și în Moldova, unde au fost încadrate în fazele timpurii ale culturii Monteoru (IC3 — IC2).⁹⁾

În orice caz toporul de la Berbești este un produs autohton al culturii Verbicioara.

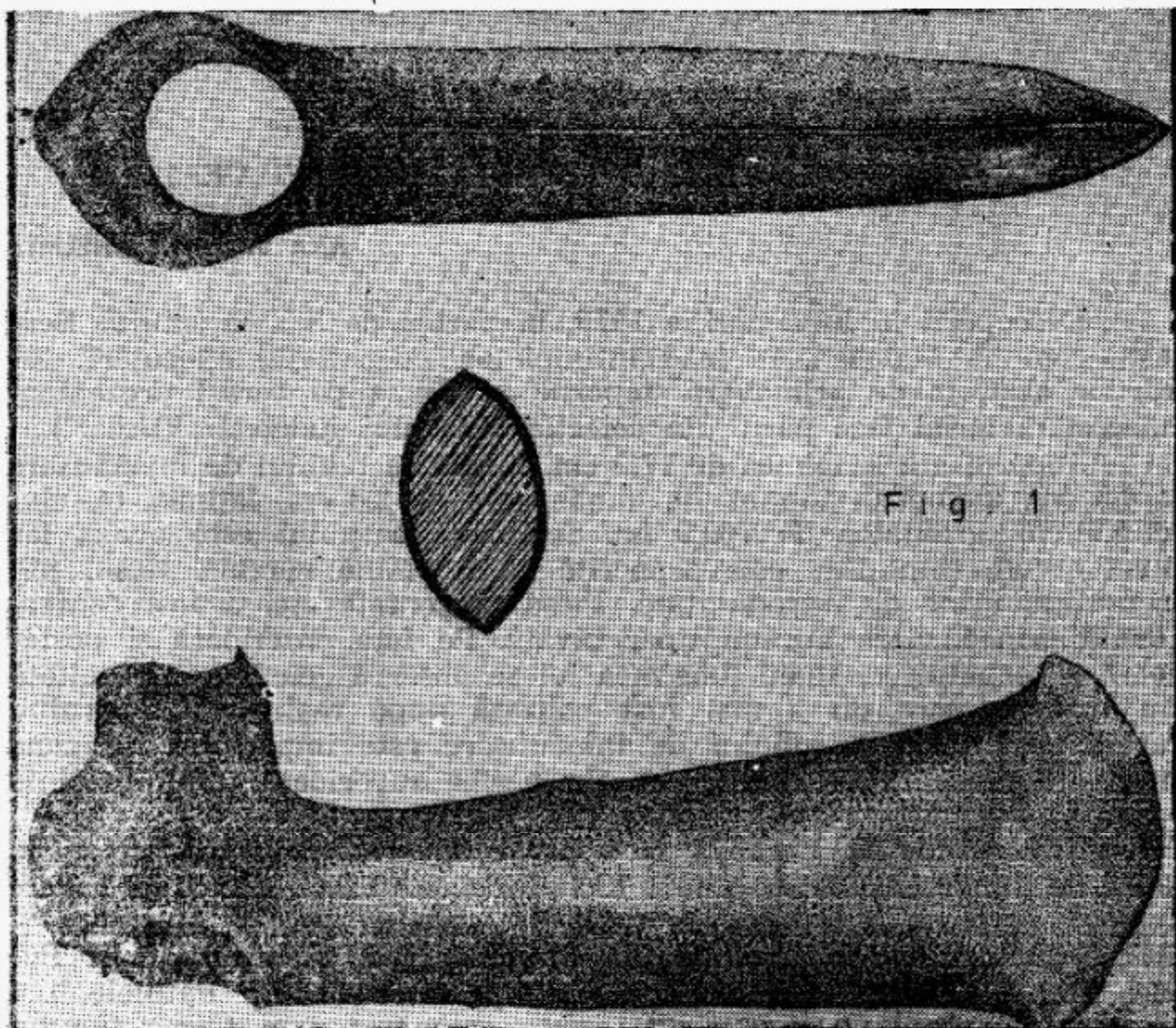

Fig. 1

- 1 — Existent la Muzeul județean Vilcea cu nr. de inventar 61.
- 2 — A. Mozsolicz, *Bronzefunde des Karpatenbeckens*, Budapest, 1967, p. 15 și următoarele : fig. 1 și pl. I/5-8.
- 3 — D. Berciu, *Arheologia preistorică a Olteniei*, 1933, p. 89, fig. 102. I ; idem *Catalogul Muzeului Arheologic Turnu Severin, Materiale și Cercetări Arheologice*, I, 1953, p. 627, pl. XXXV/1.
- 4 — D. Berciu, *Arheologia preistorică a Olteniei*, p. 88, fig. 101.
- 5 — A. Vulpe, *Axe und Belle in Rumanien*, P.B.F. IX, 2, 1970, p. 38 și următoarele ; pl. 7/95 și 101.
- 6 — Al. Bărcăcilă, *Dacia I*, 1924, p. 280, fig. 265 ; D. Berciu, *Materiale și cercetări Arheologice*, I, 1953, p. 627, pl. XXXV/2.
- 7 — A. Vulpe, op. cit. p. 32 și următoarele.
- 8 — D. Berciu, *Cîteva probleme ale culturii Verbicioara*, S.C.I.V. 12, 1961, 2, p. 227-240 ; idem *Die Verbic oara Kultur*, *Dacia*, N.S., VI, 1961, p. 123-162 ; idem *Aperçu des problèmes suscités par la civilisation de Verbicioara*, (recentement decouverte en Roumanie et des problèmes de la fin de l'âge du bronze dans la région de Portes de Fer et du bas Danube, *Sbornik*, 1961.
- 9 — C. Buzdugan, *Toporul de luptă de la Scărișoara (județul Bacău)*, S.C.I.V. 3, 1974, p. 431-434.